

VLADA PROTI SLOVENCEM

Po razsodbi ustavnega sodišča, ki je v zvezi s pravilnikom deželnega sveta izreklo svoje mnenje o «nekompetentnosti» dežele glede zakonodajne rešitve vprašanj slovenske narodne manjšine, smo pričakovali, da bosta tako deželna uprava kot rimska vlada nekaj ukrenili, da bi se odpomoglo nevzdržnemu položaju, ki je zaradi takšnega stališča nastal.

Več mesecev — točno: od zadnjih dni januarja — se iz uradnih krogov ni slišal noben glas, ki bi bil potrdil ali pa zavračal absurdno razsodbo ustavnega sodišča. Dogajalo se je celo, da se ni niti sestal — kljub večkratni napovedi — odbor za pravilnik pri deželnem svetu. Verjetno se je večina, ki sestavlja ta odbor, bala neposredne odgovornosti v zvezi s črtanjem člena, ki je predvideval možnost obstoja deželne svetovalske skupine z enim samim članom, če bi bil ta slovenske narodnosti. Zlasti se je ta molk okrog tega načelnega vprašanja tolmačil kot previdnost s strani deželne uprave spriči intenzivnih stikov, ki so bili v zadnjem času vzpostavljeni z vlado SR Slovenije.

Sedaj pa se je zgodilo nekaj novega, ki je brez dvoma hujšega značaja kot razsodba ustavnega sodišča. Vlada je namreč zavrnila deželni zakon o organih programacije, ki je bil izglasovan 18. maja. Ta zakon je imel za seboj zelo mučne porodne krče. Razen zadnjega člena je bil prediskutiran in izglasovan že zadnje dni januarja. Na podlagi amandmaja, ki ga je predlagala komunistična skupina, je prišlo do kompromisa med vsemi strankami razen MSI in PLI in se je v njegovem 9. členu vnesel ostavek, ki je predvideval, da bo deželna uprava poklicala na seje posvetovalne komisije o programaciji slovenske eksperte vsakokrat, ko bo šlo za specifična vprašanja slovenske narodne manjšine. Ko se je zvedelo za razsodbo ustavnega sodišča v zvezi s pravilnikom, je nekdo od večinske svetovalske skupine neuradno lansiral misel, naj bi se tisti ostavek črtal, češ da je v nasprotju z razsodbo. A te misli se ni nihče oprijel in je bil zakon izglasovan 18. maja tako, kot je bil pripravljen.

Vlada pa se je poleg drugih argumentov oprijela vseh razsodb ustavnega sodišča glede kompetenc dežel s posebnim statutom in je zavrnila ta zakon med drugim tudi zaradi zadnjega ostavka 9. člena, ki je predvideval nekatere pravice slovenske narodne manjšine po njenih specifičnih vprašanjih, ki obstajajo in ki jih je morala večina v deželnem svetu priznati zaradi

tehtne argumentacije komunističnih svetovalcev.

Ko je šlo za razsodbo ustavnega sodišča so se s strani večine slišali glasovi, da to ni mnenje vlade, pač pa najvišjega pravosodnega organa republike. Že takrat smo klicali na odgovornost vlado levega centra in izjavili, da je prav vlada kriva razsodbe, ker je postavila kot sporno točko člen pravilnika.

V tem primeru pa ne more več biti nobene nejasnosti. Vlada levega centra je zavrnila člen, ki daje nekatere malenkostne pravice slovenski narodni manjšini, z motivacijo, da naša dežela ni pristojna za reševanje manjšinskih vprašanj. Sedaj, torej, se ne more več nihče skrivati kot Pilat za mnenjem ustavnega sodišča. Sedaj je vlada zavzela zelo jasno politično stališče do reševanja manjšinskih vprašanj. Z zavrnitvijo zadnjega ostavka 9. člena deželnega zakona o organih programacije si je torej zelo jasno naprtila odgovornost zgodovinskega značaja pred italijansko demokratično javnostjo, pred Slovenci v Italiji in pred Slovenci v SR Sloveniji. Sedanja vlada, v kateri so tudi socialistični tovariši, ki bi morali biti zelo občutljivi za narodnomanjšinska vprašanja, se torej izreka proti vsakemu poskusu, da bi celo na konkretnem področju načeli nerešena slovenska vprašanja. Saj v zavrženem zakonu ni šlo za nobeno načelno vprašanje. Šlo je le za vabila slovenskim ekspertom, naj izrečejo svoje mnenje o specifičnih vprašanjih Slovencev v predmetih, ki so v polni statutarni kompetenci dežele. To pa pomeni že vnaprej določiti, da bi se smela dežela podpirati slovenske prosvetne organizacije, biblioteke, gledališče, glasbene šole, itd. Splošno vzeto je torej sedanja odločitev vlade mnogo hujša kot razsodba ustavnega sodišča, saj skuša vlada vsiliti deželnemu svetu svoj veto proti slehernemu reševanju slovenskih vprašanj na konkretnem, vsakdanjem področju, kar je bila dosedanja «teorija» večinskih strank. Skratka, to pomeni brisati z dnevnega reda deželnega sveta vsako vprašanje, ki se tiče Slovencev. Če se ne motimo, je prav takšno stališče protiuslavno, ker to pomeni celo teoretično, ne samo praktično, deliti v deželi državljane na dve kategoriji: na Slovence, ki nimajo nobenih pravic, in na Italijane, ki imajo nekatere pravice. Takšna teorija pa odgovarja bolj mentaliteti in praksi, ki je prevladovala pred 20 leti, ne pa vladi, ki ima za svojega podpredsednika tov. Nennija!

Spriči vsega tega kaj ukreniti?

Najprej prenehati s škodljivimi iluzijami o levem centru, ki se je spremenil v burko tudi za Slovence in ne samo za Italijane. Po drugi strani začeti s široko akcijo, ki naj spravi na dnevni red slovenskega in italijanskega javnega mnenja to vprašanje, ki ga je treba rešiti: ali je ali ni dežela pristojna za reševanje slovenskih vprašanj. Za to pa je predvsem potrebna zavest, da je enotnost med Slovenci v sedanjem času življenjsko nujna ter da je potrebna mobilizacija italijanskega demokratičnega in antifašističnega javnega mnenja. Zelo jasno je, da si ne moremo pričakovati mnogo od prišepetovanja na vrhu. Vrh mora občutiti vrenje množice, kuloarski razgovori niso nikoli rodili uspeha. Ne da bi ničesar očitali, a kaj sta do sedaj «rodila» levi center ali pa sporazum v Nabrežini? To da nam vlada odreka že vse pravice v deželi?

KAREL ŠIŠKOVIČ

Gostovanje slavnega folklornega ansambla „TANEC“ iz Skopja

Tradicionalni festival «Dela» bo tudi letos v Dolini.

Priprave na ta pomemben praznik so že v teku. Naši tovariši so sklenili, da pravočasno poskrbe za vse, kar je potrebno za najboljši potek prireditev, ki se bodo začele 31. julija zvečer in končale 2. avgusta.

Letošnjemu festivalu «Dela» se posveča še večja skrb tudi zato, ker spada v niz prireditev v počastitev 20-letnice osoboditve.

Točen program vseh festivalskih prireditev bomo objavili v prihodnji številki lista, vendar pa že danes sporočamo vsem zvestim obiskovalcem naših prireditev, da bomo letos imeli izrednega gosta v naši sredi, svetovno znani folklorni ansambel «TANEC» iz Skopja.

Dejstvo, da bo v Dolini nasto-

pil ansambel, ki je bil deležen največjega priznanja v mnogih deželah Evrope, Amerike, Azije in Afrike, je medvomno največja garancija, da bo naš letošnji festival vsestransko presegel vse dosedanje festivale.

Tudi zato je pravilno in hvalevredno, da so se tovariši v dolinski občini s tako veliko vne-mo lotili priprav.

Zelja festivalskega odbora je, da bi se prireditev v Dolini udeležilo še več ljudi kot prejšnja leta. Zato vabimo sekcijske komiteje in prosvetna društva tudi v oddaljenejših krajih, naj poskrbe za prevoz udeležencev tudi s posebnimi avtobusi. Festivalski odbor bo poskrbel za pogostejše vožnje avtobusov iz Trsta.

Nasvidenje, torej, 31. julija, 1. in 2. avgusta 1965 v Dolini!

Levi center se maje

V enem dnevu vlada dvakrat v manjšini

V torek je bila vlada levega centra dvakrat postavljena v manjšino. Zaradi tega ji sicer ni treba odstopiti, toda vse kaže, da se njen položaj vedno bolj maje.

V poslanski zbornici je bilo na dnevnem redu glasovanje o zakonu, ki spreminja ustanove agrarne reforme v ustanove za razvoj in ki se nanaša na ureditev kmetijstva. Eden izmed členov tega zakona je določal, da ima vlada pravico pretvoriti tudi ustanovo na Siciliji, kar pa je v protislovju s sicilskim deželnim statutom. V tej zvezi so bili predloženi trije popravki. Odločilen je bil popravek nekega socialističnega poslanca, ki določa ukinitve celotnega odstavka. Ta popravek je bil izglasovan z 203 glasov proti 182. Zanj so glasovali tudi komunisti.

Prav tako je bila vlada postavljena v manjšino v senatu, kjer je bil na dnevnem redu zakon o povečanju pokojnin INPS. Vladna večina je sicer odbila vse predloge, da bi bil novo ustanovljeni «socialni fond» izključno v breme države. Ko je prišlo do glasovanja o členu, ki določa odbitek pokojnine v znesku 1/3 za upokojenca, ki so stalno zaposleni, pa je prišlo do novega presenečenja. Za popravke, ki bistveno spreminjajo

ta člen, je glasovalo nad 100 senatorjev, proti popravkom pa 89.

Vse kaže, da bo vlada, in predvsem demokristjani, v prihodnjih dneh doživela nov hud pretres. Parlamentarci KPI, PSIUP, PSI, PLI in MSI zahtevajo razpravo o Trabucchiju, ki je kot bivši demokristjanski minister baje odgovoren za hude nepravilnosti.

Pred vstopom PSI v tržaški občinski odbor

Razprava o tržaškem občinskem proračunu je zaključena. Za proračun, ki ga je predložila demokristjansko-socialdemokratska občinska uprava, so glasovali tudi svetovavci PSI. Zanj so glasovali, četudi so priznali, da se občinska politika, tudi po sklenitvi takoimenovanega okvirnega sporazuma o levem centru, ni bistveno spremenila. S tem, da so socialistični svetovavci glasovali za občinski proračun, so nedvomno pomagali demokristjansko-socialdemokratski barki, ki se nahaja v silno razburkanih vodah. Pa še več lahko rečemo: tovariši socialisti so s svojim glasom podprli prav tiste, ki so krivi, da ni prišlo do spremembe občinske politike.

Sedaj ko je to vprašanje že mimo, se tržaški socialisti pripravljajo na vstop v občinsko upravo. Dva njihova svetovavca naj bi postala občinska odbornika. Dušan Hreščak, ki je med kandidati za odborniško mesto je izkoristil priliko, ki mu je bila dana med razpravo o občinskem proračunu, da je dal duška svoji protikomunistični nastrojenosti. V napadih proti komunistom je prekosil celo marsikaterega desničarja. Sedaj, ko je že potrjeno, da je prav on med kandidati je sicer jasneje zakaj je menil, da je «umesten» tako hud čeravno neutemeljen napad proti komunistom. Toda zares žalostno je dejstvo, da si je na ta način hotel pridobiti naklonjenost demokristjanov.

Dušan Hreščak in tisti voditelji PSI, ki stoje za njim, so pozabili, da s protikomunizmom ni mogoče daleč priti. Pozabili, da se s protikomunizmom ne dajo reševati ekonomski in ne socialni problemi Trsta in ne problemi pravic slovenske narodne skupnosti v naši deželi. Za reševanje teh potrebno vse drugo predvsem pa je nujno potrebna najširša enotnost ljudskih in demokratičnih sil v odločnem boju proti vsem konservativnim skupinam, ki že toliko let jarijo tudi v tržaški občinski upravi.

Diskusija :

O vprašanjih enotne delavske partije

Centralni komite in Centralna kontrolna komisija KPI sta pred kratkim objavila dokument o vprašanjih enotne delavske stranke. Sicer pa se je o teh vprašanjih že prej razpravljalo.

Ker je to vprašanje zelo važno, bomo o njem pisali tudi v našem glasilu z namenom, da v mejah možnosti pomagamo tovarišem v diskusijah, ki so v teku.

Komunistična partija, ki je bila vedno v prvi vrsti enotnih akcij je sprožila veliko politično pobudo, ki zajema vse oblike obstoječih unitarnih obveznosti ter daje pobudi sami še poseben cilj in odpira širše perspektive, odgovarjajoče obstoječim potrebam.

Pobuda Centralnega komiteja in CKK KPI izhaja iz dejstev. Ta pobuda je nastala tudi radi krize politike levega centra; značilnosti te krize pa so: velika ekspanzija monopolov, nizke mezde, izkoriščanje, povečanje neravnovesja družbe, zastala področja, draginja, neodgovarjajoče socialno skrbstvo, inflacija itd.

Levi center je faliral. Dve začetni kontrapoziciji, ki sta privedli do njegove ustanovitve: ljudske sile, ki so imele namen odpreti novo pot politiki socialnih in političnih reform, in sile krščanske demokracije, ki si prizadevajo, da bi s pomočjo socialistov razbile enotnost delavskih vrst ter osamile komuniste. V tej koaliciji je kmalu prišlo do velikih protislovij in do spopada dveh smeri. Vse to je oslabilo sile, ki so predlagale program socialnih in političnih reform. Povečana razdvojenost delavskih in socialističnih sil je dejansko paralizirala reformatorski pritisk ter blokirala rešitev vseh najnujnejših aktualnih problemov. Spričo vsega tega so finančni mogotci nemoteno sprožili proti napad.

Ponovno je bil sprožen ekonomski izrazito monopolski mehanizem, takoimenovana «linija Carli-Colombo» o politiki profitov je našla pristo pot, programacija se snuje na privatni izbiri, množijo se napadi proti delavcem, odložena je bila prenovitev struktur, povečal pa se je pritisk reakcije.

Socialisti (PSI) so drago plačali vse to. Prišlo je do razkola v njihovih vrstah ter do ustanovitve Socialistične stranke proletarske enotnosti (PSIUP), do močne notranje opozicije v sami PSI in njena desnica se zavzema za združitev s socialnimi demokrati, kar pa bi nedvomno povzročilo novo drobljenje socialističnih sil.

Tudi kriza v vrstah krščanske demokracije je vse prej kot rešena; prevladovanje takoimenovane linije «Moro-Colombo» pa je ponižalo in deloma potisnilo ob stran demokristjansko levico.

Socialistične sile — ne samo PSIUP —, katoliške in republikanske začenjajo priznavati potrebo po prenehanju razbijanja leve, po ustvaritvi novih stikov med vsemi levičarji in med komunisti ter po ustvaritvi pogojev za srečanje med naprednejšimi katoliškimi strujami in delavskim gibanjem.

Spričo tega Komunistična partija predlaga ustvaritev novih odnosov med vsemi lavičarskimi silami; se zavzema za prenehanje drobljenja socialističnih sil ter za pristopitev k pripravam za združitev vseh delavskih in socialističnih sil.

«Mi ne smemo samo gledati na vse to kot pasivni gledavci — tako je poudaril tovariš Togliatti že leta 1963 — temveč si moramo prevzeti nalogo, da sprožimo in porine-

mo naprej akcije za novo enotnost drugače kot v letih po osvoboditvi. Doba razdvojenosti je za nami, četudi ta ni še odpravljena, in dozorevajo nekateri važni pogoji za obnovo enotnosti. Obnovev enotnosti je vedno bolj važna za zagotovitev demokratičnega razvoja in za obnovo družbe v smeri socializma».

V dokumentu, ki ga je pred kratkim odobril Centralni komite in Kontrolna komisija KPI je med drugim rečeno, da graditev nove večine ne more biti ločena od političnega in socialnega boja, ki je v teku; da se v tem boju gradijo elementi nove enotnosti; da je potrebna okrepitev bojev za ustvaritev demokratične enotnosti tudi okoli parcialnih problemov in da v boju za reformo struktur še bolj kot v preteklosti tesno povezani v svoji celoti. Prav zato, tako poudarja omenjeni dokument, vprašanje politične enotnosti sil, ki se bojujejo za socializem zavzema vedno večji pomen.

Jugoslovansko-sovjetska skupna izjava

Pretekli teden se je zaključil obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi. Ob zaključku obiska je bila objavljena jugoslovansko-sovjetska skupna izjava. V tej izjavi je med drugim rečeno:

Med razgovori je bila opravljena koristna izmenjava stališč o najvažnejših mednarodnih vprašanjih, o položaju v mednarodnem komunističnem in delavskem gibanju, kakor tudi o nadaljnjem razvoju sodelovanja in prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Z obeh strani je bilo z zadovoljstvom ugotovljeno, da se sodelovanje med obema deželama zlasti v zadnjih letih uspešno razvija. Osnova medsebojnega sodelovanja so načela socialističnega internacionalizma, popolne enakopravnosti, spoštovanja suverenosti in nevmesavanja v notranje zadeve.

Obe strani sta pozitivno ocenili rezultate prijateljskih srečanj in izmenjavo mnenj odgovornih državnih in političnih predstavnikov obeh držav, kakor tudi obojestransko koristno prakso, izmenjave delegacij, družbeno-političnih, gospodarskih, kulturnih, znanstvenih, strokov-

nih in drugih organizacij ter pri tem poudarili pomen nadaljnje razvijanja take prakse. Medsebojno seznanjanje z dosežki obeh dežel in izmenjava izkušenj prispevata k boljšemu medsebojnemu razumevanju in k nadaljnjemu razvoju odnosov.

Obe strani soglašata, da gospodarsko sodelovanje nenehno napreduje in se razvija v najrazličnejših ter vedno širših oblikah. Za nadaljnjo razširitev gospodarskih stikov ter industrijske kooperacije je ustanovljen mešani jugoslovansko-sovjetski odbor. Obe strani sta potrdili tudi medsebojno zainteresiranost za nadaljnji razvoj sodelovanja na kulturnem, znanstvenem področju in na področju tiska, radia in televizije.

Med izmenjavo mnenj o mednarodnih vprašanjih sta obe strani potrdili identičnost in sorodnost stališč pri ocenjevanju mednarodnega položaja. Strinjata se, da je osnovna tendenca svetovnega razvoja v sodobnih pogojih utrditev pozicij socializma, ki se razvija v različnih pogojih in oblikah, porast narodnoosvobodilnega in mednarodnega delavskega gibanja ter krepitev sil, ki se borijo za mir. Obe strani sta prepričani, da je mogoče nadaljnji razvoj socializma in napredek človeštva zagotoviti samo v pogojih ohranitve svetovnega miru, na podlagi doslednega miroljubnega sožitja držav z različnimi družbenimi sistemi, v stalnem boju proti reakcionarim in imperialističnim silam, ki se vztrajno prizadevajo onemogočiti stabilizacijo miru na svetu. Sedanji zaostreni položaj je rezultat poskusov najbolj reakcionarjih sil, da bi z agresijo in oboroženo intervencijo zoper svobodo, neodvisnost narodov in ozemeljsko nedotakljivost drugih držav ohranile ali pa si znova pridobile svoje imperialistične pozicije.

Izhajajoč iz leninskih načel miroljubnega sožitja držav z različno družbeno ureditvijo se tako Sovjetska zveza kot Jugoslavija aktivno zavzema za splošno in popolno razorožitev, za preprečevanje nadaljnega širjenja jedrskega orožja v kakršnikoli obliki in za prepoved vseh poskusov z jedrskim orožjem, za ustanovitev brezatomskih področij v raznih delih sveta, za sklenitev sporazuma o prepovedi uporabe jedrskega orožja, za odpravo tujih vojaških oporišč na tujih ozemljih, za umik vseh tujih čet v njihove državne meje ter za parcialne ukrepe, ki bi lahko prispevali k ustvaritvi ugodnejšega ozračja za splošno in popolno razorožitev.

Dve strani pripisujeta velik pomen ideji o sklicanju svetovne konference za razorožitev, ki jo je podprla tudi Organizacija združenih narodov.

Agresivni podvigi Združenih držav Amerike zoper Demokratično republiko Vietnam in odkrita vojaška intervencija v Južnem Vietnamu so resna nevarnost za razširitev oboroženega spopada ter grožnja miru na svetu. Zato obe strani obsojata to oboroženo intervencijo, izražata svojo globoko zaskrbljenost in zahtevata, da se takoj ustavijo vse vojaške akcije zoper Vietnam, istočasno pa poudarjata svojo solidarnost s pravičnim bojem vietnamskega ljudstva, ki je danes deležen vse širšega razumevanja na vsem svetu.

V zvezi z oboroženo intervencijo na ozemlju Dominikanske republike SZ in Jugoslavija v celoti podpirata zahtevo dominikanskega ljudstva o takojšnjem umiku

američkih čet in prenehanju tujega vmešavanja v notranje zadeve te dežele.

Jugoslavija in Sovjetska zveza, ki sta izredno veliko žrtvovali v boju proti nemškemu fašizmu, sta življenjsko zainteresirani za nastanek zanesljivega sistema evropske varnosti, za miroljubno ureditev nemškega vprašanja, kar bi omogočilo odpravo nenormalnega položaja v osrčju Evrope, ki je obremenjeno z grozno miru zaradi aktivizacije revanšističnih in militarističnih sil v Zahodni Nemčiji.

V skupni izjavi je še rečeno, da sta obe partiji pripravljene v celoti se zavzeti za to, da bi se utrdilo svetovno komunistično in delavsko gibanje, da se strinjata, da se je mogoče boriti proti imperializmu z doslednim bojem za vsakdanje interese in zgodovinske cilje delavskega razreda, z vsestransko podporo osvobodilnim gibanjem narodov, boja s splošni mir in miroljubno sožitje, za demokracijo in socializem.

Mladinski praznik na Opčinah

Prejšnjo nedeljo je Zveza mladih komunistov z Opčin priredila v Prosvetnem domu na Opčinah proslavo v počastitev 20letnice zmage nad nacifašizmom. Na prireditvi so domači mladinci recitali partizanske pesmi, pel pa je zbor iz Boršta. Uvodni nagovor ki ga je brala Sonja Bais se glasi: «Proslavljamo dvajsetletnico zmage narodno-osvobodilnega gibanja nad fašizmom in nad nacizmom in se s hvaležnostjo klanjamo vsem padlim, vsem borcem za svobodo. Za našo srečo nismo doživeli grozot vojne in fašizma in morda ne moremo prav razumeti vsega tistega trpljenja, groze pred človeško podivjanostjo, poguma upornikov, neizprosni boja za življenje. Nekaj pa le razumemo: boj proti fašizmu je boj proti nasilju, boj zatiranih razredov in podjarmljenih narodov za osvoboditev, boj za razumnost, za kulturo za človeško dostojanstvo. Zato ni od danes in ne od včeraj. Fašizem, ki se je s pomočjo kapitalistične buržoazije uveljavil med dvema vojnama skoraj v vsej Evropi in je sprožil drugo svetovno vojno, da bi si podjarmil šibkejšo sosedne države in po možnosti uničil Sovjetsko Zvezo prvo državo, kjer je delavski razred postal sam svoj gospodar — je pa gotovo skrajna in najnevarnejša oblika nasilja, v moderni dobi, skrajno zanikanje vsega človeškega. Njegova prva žrtev že takoj ob njegovem nastanku je bilo razredno zavedno delavstvo obenem z vsemi naprednimi in svobodoljubnimi ljudmi. Odpor letih se je takoj začel, v domovini ali v emigraciji, za lastno svobodo in za svobodo vseh zatiranih — spomnimo se Španije! — stopnjeval se je v drugi svetovni vojni, ko je šlo za življenje ali smrt človeštva in končno zatrl fašizem. To zmago proslavljamo danes. Bila je težka zmaga, ker je stala toliko trpljenja; na desetine milijonov žrtev. In ni bila popolna zmaga. Fašizem se še oglašja v Evropi in tudi drugod. V Španiji in na Portugalskem je še na oblasti in muči in ubija. Drugod se zakrinka pod obličje demokracije, ampak ne more skrivati svoje prave nasilne narave: je organizirana sila, ki naj povsod zadržuje napredek človeštva, osvobojenje zatiranih narodov in ljudskih razredov. Zato se odporniško gibanje nadaljuje v svetu: je boj črncev proti rasizmu v Ameriki in v Juž-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Partizansko srečanje v Ilirski Bistrici

V okviru številnih proslav ob 20-letnici zmage nad nacizmom in fašizmom je bilo preteklo nedeljo v Ilirski Bistrici veliko slavje v čast Prekomorskih brigad, ki so v raznih formacijah štele v celoti 15.000 borcev, po večini Slovencev in Hrvatov iz Primorske in Istre, in tudi nekaj Italijanov, ki jih je v borbo proti fašizmu pritegnila na eni strani zavest, na drugi pa zglede odločnega boja proti nacifašizmu, ki ga je dajala partizanska vojska jugoslovanskih narodov.

Proslava Prekomorskih brigad je bila zamišljena in tudi organizirana kot najpomembnejša letošnja tovrstna prireditev v SR Sloveniji. Na njej se je zbralo okoli 20 tisoč ljudi, predvsem starih, Prekomorcev in drugih bivših partizanov. Prisostvovali pa so ji tudi številni zvezni in republiški predstavniki, kot n.pr. podpredsednik republike Aleksander Rankovič, sekretar CK ZK Slovenije Miha Marinko, predsednik skupščine SR Slovenije Ivan Maček, predsednik izvršnega

sveta Slovenije Janko Smole in mnogi drugi državni ali družbeni funkcionarji ter stari borci in revolucionarji, med katerimi je bil tudi naš tržaški rojak Ivan Regent.

Med množico bivših Prekomorcev smo videli tudi številne pripadnike nekdanjih Prekomorskih brigad iz naših krajev in sicer iz Trsta, Krasa in Goriške. Med povabljenimi gosti pa so bili tudi zastopniki ANPI iz Trsta in Vidma.

Vzdružje na proslavi, ki je dejansko trajala dva dni in sicer v soboto in nedeljo, je bilo zares tovariško in bratsko. Stari borci so se ponovno spoznavali, si stiskali roke, se objemali, saj se mnogi niso videli že od tedaj, ko so se po vojni razšli na svoje domove, ko so pač svojo glavno nalogo antifašistov opravili.

Nemogoče bi bilo opisati na kratko vse neštete pogosto ganljive prizore ponovnega srečanja med stariji borci iz one velike dobe, opisati navdušeno petje partizanov (Nadaljevanje na zadnji strani)

«Primer Oppenheimer» ali kratka razglabljanja o sodobnem gledališču

2.

V tej drami, ki je izredno bogata z dogajanjem, glavni junak Julius Robert Oppenheimer, ki ga izzovejo vprašanja tožilca, opisuje svoj «greh» in izpraša svojo in tujo vest. Ta izvirna predstava ne izpade kot sad pisca, pač pa nečesa, kar se je res dogajalo, kar je trajalo in kar je avtor samo strnil za izvajanje v gledališču. Tisto, kar se je resnično dogajalo v sobi številka 2022, je preneseno z istim (le da skrajšanim) besednjakom v odrski okvir, in ko so to izgovorile druge osebe, je z močjo te svoje izvirnosti, neposrednosti in avtentičnosti postalo umetnost. S spretnimi prijemi Kiephardt se je ta drama drame s svojo vsebino odtrgala od efermnosti časopisnega

oooooooooooooooooooooooooooo

Radijski natečaj za novele v slovenskem jeziku

RAI - Italijanska radiotelevizija razpisuje natečaj za izvirne novele v slovenskem jeziku.

Natečaja se lahko udeleže samo slovenski avtorji, ki stalno bivajo v Italiji.

Predložena dela ne smejo trajati več kot 20 minut in morajo biti napisana za en glas.

Predložena dela morajo biti napisana v slovenskem jeziku, izvirna in neobjavljena.

Udeleženci natečaja morajo poslati 4 izvode natečajnega dela čitljivo natipkanih, označenih z geslom ali psevdonimom, brez kakršnegakoli znamenja, po katerem bi mogli spoznati avtorja. Geslo ali psevdonim mora biti natipkan tudi na posebni kuverti, v kateri naj bo list o avtorju in njegovem bivališču. Kuverta mora biti zaplajena z voskom brez pečata.

Natečajna dela je treba poslati na naslednji naslov: RAI - Radiotelevisione Italiana. Tajništvo natečaja za izvirne novele v slovenskem jeziku - Via Fabio Severo 7 - Trst in sicer s priporočeno pošiljko, jo je treba oddati na pošti najkasneje do 30. septembra 1965.

Poštni pečat bo dokazoval datum odpošiljatve.

Če bi se kak avtor udeležil natečaja z več deli, mora biti vsaka novela označena z različnim geslom ali psevdonimom in odposlana kot samostojna pošiljka.

Odposlani teksti udeležencem natečaja ne bodo vrnjeni.

Predložene povesti bo ocenila in nagrade dodelila posebna tričlanska komisija, ki jo imenuje RAI in proti sestavi katere ni priziva.

Avtorjem desetih najbolje ocenjenih novel bo dodeljena nagrada v znesku L. 50.000.— (petdeset tisoč). Vsak avtor ne bo mogel dobiti več kot dve nagradi.

Nagrajene novele bo Radio Trst A oddal v dnevih za katere si RAI pridržuje pravico, da jih določi v skladu s svojimi programskimi potrebami.

RAI si nadalje pridržuje pravico, da lahko vključi v svoje sporede tudi tiste novele, ki jih komisija posebej priporoči.

Za novele, ki jih bo RAI kakorkoli uporabil, bodo avtorji prejeli honorar po tarifi za novele, veljavni na Radiu Trst A v času oddaje.

Za natečaj ne prihajajo v poštev tiste novele, katerih avtorji se ne bodo povsem držali predpisov tega pravilnika.

ali radijskega poročila in je tako nastalo celovito po zakonih gledališča zamišljeno delo.

«Priče smo bili — tako piše Josip Kirigin — predstavi, ki nas je ganila s svojo neposrednostjo, ki nam je podala globoko tragiko Oppenheimerja in njegovih kolegov, ki so ustvarjali in ustvarili monstrem, se tega zavedeli in bili brez moči, da bi se temu uprli; posadili so jih na zatožno klop, ker jih je grizla vest, in ker so poskusili predlagati izhod tistim, ki so bili v svoji protikomunistični strasti slepi za vse drugo razen za uporabo zakona nasilja. Ta predstava nas je gledavce popeljala v čas, v katerem so se dogajali dogodki in se še dogajajo nesmisli, se nadaljuje slepa dirka, se vrste izživljanja (to potrjujejo tudi Vietnam, Kongo, Santo Domingo), se pleše na robu prepada z namenom urediti nehumane smotre, zapostavlja ali sploh negira pa se dejstvo, da sodobna znanost in tehnika daje izredne možnosti za rešitev in osvoboditev človeka.

S tem, da je strnil proces proti Oppenheimerju, je Kiephardt napravil gledališko delo, ki je v pravem smislu angažirano in ki je s tem, da kaže like, ki jih zagrabil, številne njihove dimenzije, jih postavil v zaplet, oblikoval delo in s tem življenjsko stvarnost spreminil v stvarnost odra ter dosegel takšne učinke, ki jih ni moč pozabiti.

Ali je mogel napraviti kaj boljšega, plemenitejšega, umetniško kaj bolj dovršenega, kot da je pokazal nenavadno značilno situacijo in vzbudil v gledavcu gnus proti tistim, ki so človeštvo zaradi svojih nizkotnih, nečloveških nagibov pripeljali na rob smrti, hkrati pa občudovanje do tistih, ki so zato, da bi bila uničena Hitler in hitlerizem, izumili bombo, potem pa spredvideli da se jim izmika iz rok? Mar je Kiephardt s tem, ko je posegel v Primer Oppenheimer mogel povedati kaj bolj celovitega, močnejšega in kaj bolj avtoritarnega in verjetnega kot je dejal? Gledavce je mogel bolj prepričljivo zaustaviti pred vprašanji današnjega časa, jih opozoriti na to, da so previdni, na odgovornost, da tudi sami pripomorejo izogniti se trenutkom obupa, ki jih vsiljujejo dobavitelji smrti.

Sodobno gledališče v Beogradu je opravilo izredno dobro delo. Tudi druga gledališča bi lahko to izvirno dramo uvrstila v svoj repertoar, da bi se še nova publika srečala s 'primerom', ki glasno pripoveduje o našem času.»

(Povzeto po «Komunistu»)

KONEC

Delež primorskih Slovencev v boju proti fašizmu

Seznam oseb, ki jih je obsodilo zloglasno posebno sodišče

VI.

3. februarja 1942 je bil obsojen na 3 leta ječe vojak Vilhar Rudolf iz Postojne, ker je pisal domov, da vojski primanjkuje hrana ter da upa, da bo kmalu «prišel medved, ki bo napravil konec vojne.» (Medved = Sovjetska zveza. Op. uredu.)

25. junija 1942 je posebno sodišče obsodilo na smrt skupino partizanskih borcev. Nekateri

je fašistična vojska zajela na Nanosu druge pa so sodili v odsotnosti. Obsojeni so bili: Vičič Franc iz Neverk pri Postojni, Čekada Ivan iz Bukovice pri Ilirski Bistrici, Hreščak Jože iz Nove Sušice pri Košani, Rust Pavel iz Vipave, Srebot Franc iz Stare Sušice pri Košani, Frank Leopold iz Prema, Kaluža Karlo iz postojnske občine, Bele Anton iz Slavine, Dolgan Viljem iz Topol-

ca pri Ilirski Bistrici, Maslo Karlo iz Ostrožnega brda, Maslo Franc iz Ostrožnega brda, Ferjančič Anton iz Vipave, Sorta Aleks iz Vipave, Premrl Ivan iz Podnanosa in Zorž Peter iz Vipave. Na 30 let ječe so bili obsojeni: Vrečar Alojz iz Ljubljane, Piščanc Andrej iz Vipave, Piščanc Josip iz Vipave, Urbančič Jože iz Stare Sušice, Benigar Anton iz Ilirske Bistrice, Sušelj Andrej iz Košane in Maslo Alojz iz Ostrožnega brda. (Nekateri so bili obsojeni v odsotnosti. Ivan Premrl je bil znani heroj Ivjko. Na njegovo glavo so fašisti razpisali veliko nagrado. Op. uredu.)

Kobal Jakob iz Postojne, ki je bil v sklopu neke edinice «črnih srajc» je v začetku februarja 1942 pisal domov: «Nihče nas ne more prenašati, ne civilisti, ne vojaki, celo otroci nas imenujejo ušivci... Ladje potaplja in vojaki umirajo... Ali ne bi bilo bolje, da bi nas fašiste zmetali v vodo?» Zaradi tega pisma ga je posebno sodišče obsodilo na 5 let ječe.

Leta 1942 je Miroslav Pečar iz Bazovice pljunil proti sliki Mussolinija. Za to je bil obsojen na 3 leta ječe.

Junija 1942 so bili na tržaškem področju porušeni nekateri električni vodi in železniške proge. Zaradi tega so bili aretirani Juriševič Jože iz Dekanov, Juriševič Anton iz dolinske občine, Lukežič Alojz iz Trsta, Čok Rok iz Trsta, Čok Rudolf iz Trsta in Giovanni Peter iz Poreča. Obsojeni so bili na 5 let ječe, ne da bi jim dokazali, da so izvršili sabotažna dejanja.

V začetku 1942 je Zidanik Josipina iz Vipave širila protifašistično propagando med vojaki. Zaradi izdaje je bila aretirana ter predana posebnemu sodišču. Na procesu je izjavila: «Sem komunistka in želim, da bi bila moja domovina čimprej osvobojena». Obsojena je bila na 10 let ječe.

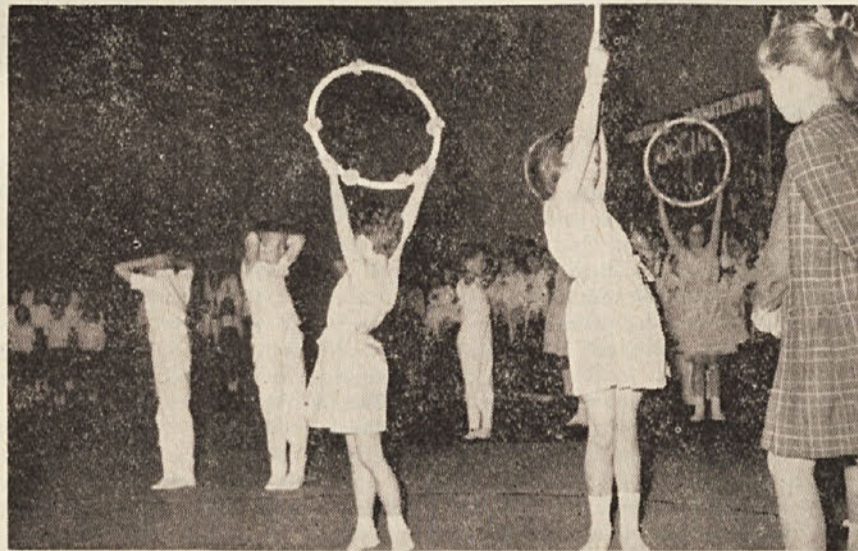
Junija 1942 so štirje partizani skrivaj prišli v vojaško postojanko v Stanjelu ter odnesli iz nje mitraljez in nekaj municije. Zaradi tega so trije, ki so jih ujeli prišli pred posebno sodišče. Obsojeni so bili: Peric Anton iz Devina, Zega Jože iz Stanjela in Furlan Mario iz Stanjela. Prvi je bil obsojen na 30 let ječe, ostala dva pa vsak na 4 leta. Četrty partizan je bil Milan Benko. Ker je bil star komaj 13 let, ga posebno sodišče ni moglo obsoditi.

17. septembra 1942 obsojeni naslednji voditelji partizanskega gibanja:

Oskar Kovačič iz Sv. Lucije ob Soči na 30 let, Leo Kovačič iz Sv. Lucije na 30 let, Boris Kovačič iz Trsta na 14 let, Zora Perello iz Trsta na 13 let, Ernesto Erbanas iz Trsta na 14 let, Jože Miklavčič iz Milj na 14 let, Boris Guina iz Jugoslavije (kraj rojstva ni naveden v dokumentih. Op. uredu.) na 15 let, Margherita Gerani iz Trsta na 11 let in Ljubomir Susič iz Trsta na 8 let, 22. septembra 1942 sta bila obsojena zaradi sodelovanja v narodno-osvobodilnem gibanju: Milan Orožen na 15 let in Franc Bajt na 12 let.

Junija 1942 je petnajstletni partizan Ludvik Likon iz Postojne poskušal kupiti od fašističnih miličnikov nekaj orožja za partizane. (Poskus se je ponesrečil, pač pa je bil uspešen nekoliko prej, ko se je pogajal z vojaki.) Zaradi tega je bil Likon obsojen na 24 let zavora.

Priredil M. KAPELJ
(Se nadaljuje)

Učenci osnovne šole iz Trebč na zaključni prireditvi v Kulturnem domu v Trstu

oo

Občni zbor Glasbene Matice

1. julija je bil v Trstu letni občni zbor Glasbene Matice. Na njem so odborniki podali obračun enoletnega delovanja, začrtali smernice za bodoče delovanje in izvolili novi odbor.

Iz predsedniškega poročila je razvidno, da je bilo ob začetku minulega šolskega leta vpisanih v Glasbeno šolo v Trstu in v njene podružnice v Devinu, v Nabrežini, na Proseku-Kontovelu, v Trebčah, v Gorici, Sovodnjah in Standrežu skupno 212 gojencev (116 fantov in 96 deklet). Med šolskim letom je izstopilo iz šole 16 gojencev, kar pomeni, da je do konca šolskega leta obiskovalo pouk 196 gojencev (109 fantov in 87 deklet). Ze te številke dovolj zgovorno potrjujejo kako pomembno je delovanje Glasbene Matice in s kakšnimi te-

žavami se mora ta ustanova boriti, ker ni še priznana kot javna ustanova in ker ne prejema državne podpore.

Na občnem zboru je bilo med drugim tudi podčrtano, da spričo velikega števila gojencev ne zadostuje več dosedanji profesorski zbor (sedem profesorjev). Posebno pazeče je vprašanje nove učne moči v Gorici. Vsi profesorji Glasbene šole vodijo tudi pevске zbornice in godbene ansamble. Zato je razumljivo, da je njihova preobremenjenost prevelika.

Tudi o orkestru Glasbene Matice so govorili. Med drugim je bilo poudarjeno, da so v tekmu prizadevanja, da bi orkester prišel do sredstev, ki so potrebna za njegov nemoten razvoj. Žal, tako je bilo poudarjeno, ta prizadevanja doslej niso še rodila sadov.

Na občnem zboru so govorili tudi o potrebi novih podružnic Glasbene šole in o pevovodskem tečaju. Doslej Glasbena Matica ni mogla ustreči vsem željam. Občni zbor Glasbene Matice je v imenu Slovensko-hrvatske ljudske prosvete pozdravila Zora Košutova, v imenu Slovenske prosvetne zveze Ubald Vrabc, v imenu Slovenskega gledališča Filibert Benedetič, v imenu Društva Slovenskih srednješolcev pa Sergej Verč.

Novi odbor sestavljajo: Dušan Hreščak, predsednik, Vlado Svara, podpredsednik, Silvan Mesesnel, tajnik, Darko Svab, blagajnik in odborniki: Duša Kosmina, Andrej Bolko, Danilo Stubelj, Pavle Merku, Julij Pavletič, Josip Kuret, Stanko Birs, Miloš Kodrič, ki so bili tudi v prejšnjem odboru, Milan Milič, Janko Cotič, Karel Šiškočič in Miloš Pahor, ki so bili na novo izvoljeni.

Folklorni ansambel «TANEC», ki bo nastopil v Dolini

Gorica

Za rešitev vprašanja predilnice

V četrtek 1. julija se je vršil sestanek med vodstvom tovarne Cottonificio Triestino in predstavniki sindikatov CISL in CGIL.

Na tem sestanku se je razpravljalo o zapori tovarne v Ronkah, ki bi privedla do odpusta preostalih 179 delavcev, kar bi povzročilo nov duh udarec za gospodarstvo goriške pokrajine.

Vzrok, ki ga vodstvo navaja za zaporo tovarne je, da proizvodnja tovarne ni rentabilna. Zaradi tega bi tekstilnemu obratu v Ronkah ne preostajalo kot zapreti v pričakovanju boljših časov.

Istočasno pa bi bilo treba izvesti program modernizacije podjetja, ki ga je vodstvo tovarne že izdelalo. Ta program je podrejen določenim ugodnim posojilom. Po mnenju vodstva posojilo INMRI ni primereno, ker tam zahtevajo prevelike obresti in je rok za povračilo kratak.

Predstavniki sindikalnih organizacij so za zaščito delavcev predložili natančne zahteve. Najprej so zahtevali upoštevanje določb delovne pogodbe, na osnovi katere naj se izvede premestitev delavstva v tovarno v Podgori brez odpusta in ponovnega sprejema. Nadalje naj se dajo vsi ostali v dopolnilno blagajno, dokler tovarna ne bo začela ponovno obratovati. Seveda pa se vodstvo mora obvezati da bo dejansko moderniziralo tovarno.

Vodstvo tovarne in predstavniki zveze industrijcev bodo proučili te zahteve in dali svoj odgovor na prihodnjem sestanku.

V. D.

Izvolitev župana v Doberdolu

V sredo zvečer je bila prva seja novoizvoljenega občinskega sveta v Doberdolu. Za župana je bil ponovno potrjen Andrej Jarc. Za odbornika sta bila izvoljena Evgen Peric in Karel Černic iz Doberdola, za namestnika pa Jože Pahor iz Jameli in Julko Gergolet iz Poljan. V prihodnji številki bomo objavili intervju z županom.

Izvolitev župana v Sovodnjah

V soboto 25. junija je bila v Sovodnjah prva seja novega občinskega sveta, na kateri so svetovalci izvolili župana, dva odbornika ter dva namestnika odbornikov.

Za župana je bil izvoljen Jože Češut, ki je do sedaj vodil občinsko upravo že tri upravne dobe. Za odbornika sta bila izvoljena Franc Petejan in Janko Cotič iz Sovodnj, za namestnika odbornikov pa Marčel Devetak iz Vrha in Danilo Ožbot iz Rupe.

Seja se je zaključila s krajšim govorom župana. Ta je med drugim poudaril, da se zaveda težke naloge, ki mu jih nalaga to odgovorno mesto ter da se bo po svojih močeh prizadeval v korist vseh občanov, predvsem pa za obrambo pravic slovenske narodne

Goriškega potnika zapiski

Veliki vročini je sledil dež in tudi toča, toda takrat, ko sem kot radoveden turist sledil glasovom velike reklame ter se napolnil po znameniti «Cesti češenj», pripekalo je kar kaj. Panorama je res lepa, sence tudi ne manjka in seveda niti prahu, ker tenka asfaltna plast že v mnogih krajih kaže na ekonomsko skopost na podlagi katere je bila položena na cesto. Na vrhu griča in sicer v Steverjanu pa sem hitro skočil v jarek, da bi se izognil cisterni financarjev, ki je vozila vodo za skoro novi a vendar že žejni števerjanski vodovod. Ker stari slovenski pregovor le drži, da «še škornjem voda slabo dela», sem pohitel na Oslavje in budno pazil na tisto nam Slovincem dobro znano vejo, kjer se toči vino iz trte. Toda zaman je moja velika žeja iskala vejico tako kot puščavnik išče oazo, da se mi je vsilil dvom, da oblast čaka, da bodo oslavski vinogradniki prisiljeni pred novo trgatvijo prodati vino in takrat bodo dobili vejico za vodo.

POTNIK

15-letnica «Juventine»

Letos poteka petnajsta obletnica ustanovitve štandrestke nogometne skupine «Juventina». To obletnico je ekipa proslavila z nočnim turnirjem za pokal Standreža, na katerem so domačini premagali ekipo iz Krmina. Voditelj ekipe tov. Julij Vidoz nam je o načrtih za prihodnje prvenstvo med drugim dejal:

«Pred nami stoje precej resne naloge. «Juventina», ki se je uvrstila med prvih šest ekip, bo ostala v drugi kategoriji amaterjev, ki ima letos tudi pomembne ekipe. Zaenkrat ni na vidiku menjava igralcev, toda tudi na to bo treba misliti. Cilj «Juventine» je, da se v prihodnji sezoni postavi nekako na sredni lestvice. Več ni mogoče upati, tudi zato ker se ekipa nahaja v težkem finančnem položaju. Prav bi bilo, da bi ekipi priskočili na pomoč, zlasti tisti, ki to lahko stare».

**

Proslava v Križu

V nedeljo 18. julija ob 17. uri bo v Križu proslava v počastitev 20-letnice osvoboditve. Proslava bo pod pokroviteljstvom partizanske zveze ANPI, Prosvetno društvo «Vesna» bo za to priložnost priredilo peter kulturni spored, na kateremu bodo sodelovali pevci, recitatorji in vaška godba.

Pred sporedom v Ljudskem domu bodo udeleženci proslave odšli v sprevedu pred spomenike in k grobu padlih kjer bodo položili vence.

Občinstvo vabimo k številni udeležbi.

Sožalje

Ob nenadni smrti Amalije Černjava iz Gabrovca izreka sekcija KP iz Zgonika svoje globoko sožalje težko prizadetemu soprogu tovarišu Francu, vsej družini in ostalim sorodnikom.

Sožalju se pridružuje «Delo».

Izidi pokrajinskih volitev na Goriškem

Volilno okrožje Krmin I. in Dolnje:

KPI 1221 — MSI 163 — PLI 169 — SL 73 — PSDI 433 — PSIUP 142 — DC 1791 — PSI 441.

Volilno okrožje Krmin II.:

KPI 738 — MSI 52 — PLI 44 — SL 34 — PSDI 215 — PSIUP 114 — DC 1227 — PSI 251.

Volilno okrožje Fara - Moša - Steverjan:

KPI 658 — MSI 73 — PLI 87 — SL 292 — PSDI 558 — PSIUP 187 — DC 2096 — PSI 336.

Volilno okrožje Gorica I.:

KPI 589 — MSI 126 — PLI 118 — SL 358 — PSDI 579 — PSIUP 113 — DC 1482 — PSI 451.

Volilno okrožje Gorica II.:

KPI 295 — MSI 342 — PLI 317 — SL 346 — PSDI 529 — PSIUP 70 — DC 1586 — PSI 216.

Volilno okrožje Gorica II.:

KPI 226 — MSI 434 — PLI 414 — SL 329 — PSDI 566 — PSIUP 53 — DC 1450 — PSI 229.

Volilno okrožje Gorica IV.:

KPI 244 — MSI 445 — PLI 529 — SL 188 — PSDI 505 — PSIUP 58 — DC 1809 — PSI 180.

Volilno okrožje Gorica V.:

KPI 211 — MSI 474 — PLI 784 — SL 176 — PSDI 552 — PSIUP 54 — DC 1767 — PSI 203.

Volilno okrožje Gorica VI.:

KPI 446 — MSI 334 — PLI 310 — SL 286 — PSDI 624 — PSIUP 90 — DC 1754 — PSI 376.

Volilno okrožje Gorica VII.:

KPI 353 — MSI 408 — PLI 248 — SL 192 — PSDI 617 — PSIUP 78 — DC 1772 — PSI 242.

Volilno okrožje Gradiška:

KPI 1283 — MSI 131 — PLI 145 — SL 3 — PSDI 243 — PSIUP 60 — DC 1392 — PSI 331.

Volilno okrožje Ronki I.:

KPI 1539 — MSI 85 — PLI 191 — SL 28 — PSDI 262 — PSIUP 216 — DC 1519 — PSI 353.

Volilno okrožje Ronki II. (Foljan - Redipulja):

KPI 1719 — MSI 75 — PLI 88 — SL 26 — PSDI 272 — PSIUP 241 — DC 1283 — PSI 237.

Volilno okrožje Zagraj - Doberdob - Sovodnje:

KPI 1151 — MSI 77 — PLI 51 — SL 612 — PSDI 174 — PSIUP 195 — DC 687 — PSI 428.

Izidi občinski volitev v Trzicu:

KPI 4452, 24,8% (8 svetovavcev); 7409, 41,2% (13 svetovavcev); MSI PSI 1698, 9,5% (3 svetovavcev); DC 982, 6,5% (1 svetovavca); PSIUP 626, 3,5% (1 svetovavca); PSDI 1993, 11% (3 svetovavcev); PLI 816, 4,4% (1 svetovavca).

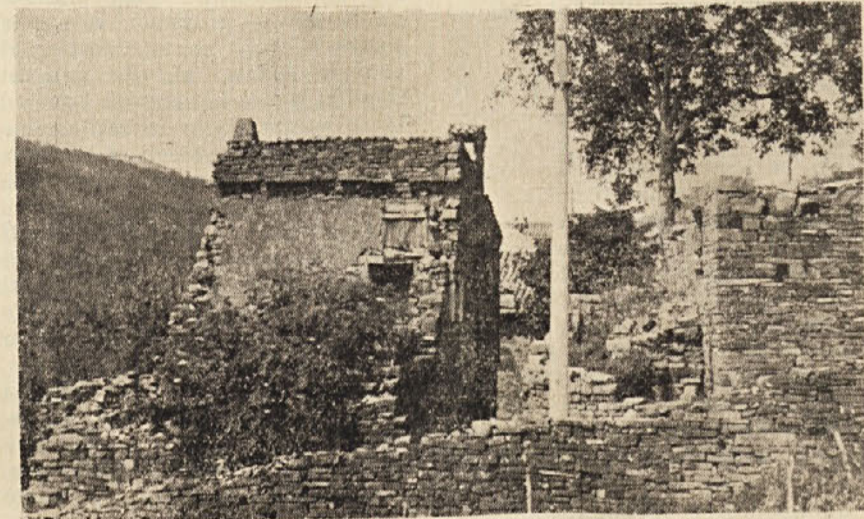
Tečaj za popravne izpite

V Slovenskem dijaškem domu bo tečaj za popravne izpite s pričetkom v ponedeljek 2. avgusta ob 8,30. Starši prizadetih otrok se lahko pozanimajo za podrobnejša pojasnila in prijave pri upravi Doma, ki je zainteresiranim na razpolago vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Trst

Ostanki vojne v Podlonjerju

«Je skoraj neverjetno — tako nam pišejo iz Podlonjerja — da so pri nas še hiše, močno poškodovane od bombardiranja leta 1944. Josipina Škerlj stanuje v eni izmed omenjenih hiš že 21. let. Zasilno spalnico ima urejeno v podstrešju. Streha pušča, pozimi piha skozi spranje burja, poleti pa je ne-

Tragična smrt tov. Martinellija

V nedeljo je tragično preminul dolgoletni občinski odbornik v Miljah in bivši član vodstva tržaške federacije KPI tovariš Nereo Martinelli. Pokojni je bil nameščen kot delovodja v žaveljski čistilnici nafte. Kljub temu, da je bil na dopustu so ga po neurju, ki je divjalo v nedeljo zjutraj, poklicali na delovišče, da popravi nekatere okvare na električnih napravah. Ubil ga je električni tok.

Kako je bil cenjen pokojni Martinelli, je pokazal tudi njegov pogreb, ki je bil v torek popoldne v Miljah. Pogreba se je udeležila velika množica občanov, skupaj s predstavniki krajevne oblasti in predstavniki naše partije.

Blagega pokojnika bomo ohranili v lepem spominu. Vsem svojcem, še posebej pa bratu Italiju, delavcu v tiskarni, ki tiska tudi naš list, izrekamo najgloblje sožalje.

Smrt delovnega tovariša

Pretekli teden je umrl tovariš Giovanni Nicoli, član naše sekcije na Stari Mitnici. Pokojni je bil po poklicu linotipist in je mnogo let sodeloval tudi pri našem listu.

Zavednega delavca in tovariša bomo ohranili v lepem spominu.

Vsem svojcem izrekamo občutno sožalje.

Nadaljevanje

Partizansko srečanje

skih pesmi, ki so jih peli, improvizirani zborčki» pevcev-bivših borcev, pa tudi ne navdušenje domačinov, da je njim pripadla čast, da so se bivši Prekomorci zbrali na svoje srečanje prav v Ilirski Bistrici.

V okviru teh proslav je bilo veliko slavnostno zborovanje, na katerem je govoril sekretar CK ZK Slovenije Miha Marinko, pa tudi več drugih prirediteljev, kot na primer zelo lepa razstava fotografij, ki prikazuje slavno zgodovino Pre-

Udeležite se veselice, ki bo v nedeljo v Nabrežini!

Udeležite se pohoda v obrambo ladjedelnice Sv. Marka, ki ga organizira UDI v sredo 14. julija ob 9. uri. Pohod bo s Trga Garibaldi.

znosna vročina. Kot bi vse to še ne bilo dovolj, se mora nesrečna žena posluževati sila nevarnih stopnic, ki vodijo v to «spalnico».

Josipina Škerlj je vdova in ima sina, ki je nesposoben za delo. Sama si torej ne more pomagati. Ze večkrat je vložila prošnjo, da bi ji izplačali vojno odškodnino, toda doslej je ni prejela.

Tudi Vilharjeva družina ni prejela vojne odškodnine.

V kakšnem stanju je Vilharjeva hiša najbolj zgovorno potrjuje objavljena slika».

komorskih brigad, začeniši se z zapori v raznih italijanskih mestih, kamor je fašizem zaprl na stotine in stotine naših ljudi, pa preko koncentracijskih taborišč, «posebnih bataljonov» in konfinacij, odkoder so naši ljudje jeseni 1943 pobegnili, da bi se vključili v partizanske formacije, ki so se začele zbirati v Bariju in ki so nato postale poznejše Prekomorske brigade.

Poleg te razstave, ki je po svojem pomenu vsekakor najboljša, je bilo še več drugih kot je bilo tudi več koncertov in športnih tekem.

S to prireditvijo se je hotelo dati Prekomorskim brigadam tisto mesto, ki jim v NOB pripada, kot je bilo rečeno v govoru dr. Hočevarja pri polaganju vencev k spomeniku v Ilirski Bistrici padlih partizanov, hkrati pa se je ponovno poudaril smisel bratskega sožitja med narodi v duhu načel narodno-osvobodilne borbe, kot je v svojem slavnostnem govoru poudaril sekretar CK ZK Slovenije Miha Marinko.

Mladinski praznik

ni Afriki, je narodna in socialistična revolucija na Kubi, je partizanski boj v Kongu proti hlapcem ameriškega in evropskega neokolonializma, je narodno - osvobodilni boj v Angoli, je narodna revolucija na otoku Sandomingu, ki ga hoče ameriški imperializem zase, kakor hoče dalje izkoriščati bogastvo vsega ameriškega kontinenta, končno je junaški boj vietnamskega ljudstva proti starim domačim izkoriščevalcem in proti agresiji ameriškega imperializma, ki uničuje in tvega svetovni spopad.

Zato pravimo, da moremo nekoliko razumeti tudi narodno - osvobodilno gibanje, čeprav ga osebno nismo doživeli! Navsezadnje vemo, da je v tej povojni Italiji padlo nekaj desetih naših tovarišev, delavcev največ, ki so z mirnimi sredstvi branili svojo pravico do dela ali so manifestirali za mir. Navsezadnje se moramo še boriti za pravico do dela, za demokracijo, za mir. In kakor do sedaj, tako moramo komunisti biti tudi naprej na čelu teh bojev!»